
Güven Abidesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli dostlar,

Allah'ın Peygamberi Muhammed aleyhisselama sahabi olmak şerefine nail olmuş Huzeyfe isimli bir zatı konuşmak için burada bulunuyoruz. Bir sahabiye konuşmak, insanların yükselttiği, meşhur ettiği, tarihin öne çıkardığı bir şahsiyeti konuşmak değildir.

Bir sahabiye konuşmak Allah'ın kitabı Kur'an'ı ellerinden, dillerinden aldığımız dolayısı ile akidemizle, kitabımızla, Peygamber'imizle birinci dereceden bağlantısı bulunan bir insanı konuşmaktır. Şimdi biraz sonra zikrederken göreceğiz ki Huzeyfe isimli sahabi, yüzlerce operasyonda imzası olan, şu kadar yıl İslam devletini idare eden, Ömer gibi Osman gibi Ali gibi ağır operasyonlarda parmağı veya izi olan, imzası olan bir insan değil. Çok uzun yıllar yaşadığı için farklı dönemleri iç içe geçirmiş bir insan da değil. Huzeyfe bin Yaman, Peygamber Efendimiz aleyhisselama ile yaklaşık 8 yıl bir arada olmuş. Sahabilik hayatı 8 yıldan biraz fazla. Ama 80 asır sonra bile anılacak bir ismin sahibi. Bu onun çok üstün, deha yeteneklerinden de kaynaklanmıyor. Sahabilik unvanını diğer sahabilere göre -kendi açısından bakıldığında- çok iyi değerlendiren, sahabiliğin kıymetini çok iyi bilen birisi olmasından kaynaklanıyor.

Kardeşler, ashaptan birini konuşmak, bu ümmetin en üstünlerinden birini konuşmaktır. Kalbi en temiz olan müminlerden birini konuşmaktır. İlmi en derin olanlardan birini konuşmaktır. Şu fani dünyaya en az tenezzül eden insanlardan birini konuşmaktır. Bu dört özellik; ümmetin en üstünü olmak, kalbi en temiz olmak, ilmi en derin olmak, dünyaya en az tenezzül etmek; ashab-ı kiramın her birinde farklı bir açıdan tezahür eden bu özellikleri çağlar geçtiği hâlde, onların nerede gömülü oldukları bile unutulduğu hâlde bütün nesillerin ahlaklarını, takvalarını ve emellerini, taklit edilebilecek insan olmalarını sağlamıştır.

Bugün Huzeyfe radiyallahuanhı konuşuyorsak biz, tarihî bilgimiz tazelen sin diye konuşmuyoruz. Peşinden gidilebilecek, ahlakı gibi ahlaklanılabilecek, ilmiyle amel edilebilecek, örnek alınabilecek bir insan konuşuyoruz. Bize Huzeyfe radiyallahuanhın tarihi lazım değil. Onun fizikî yapısı da bize lazım değil. Uzun boylu muydu, şişman mıydı, esmer miydi bizim için çok önemli değil. Hiç önemli değil. Ama Huzeyfe gibi olma mücadelesi bizim için kırtarıcıdır. Taklit edilebilir ahlakı, uygulanabilir bir ilmi olan insan konuşuyoruz. Bunun için biz genelde ashab-ı kiramdan söz ederken, özellikle Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in bir özelliğini öne çıkardığı ki Huzeyfe'de bu, bir meziyeti özellikle nübüvvet onayıyla öne çıkarılmış, Peygamber tasdikiyle bir meziyeti 'hak edilmiş meziyettir' diye insanlığa sunulmuş. Böyle bir şahsiyeti konuşurken, tarihî bir şahsiyeti konuşur gibi dinleyemeyiz. Kendimize kırtarıcı bir insan, örnek bir şahsiyet bulmanın ciddiyetiyle dinleriz.

Tekrar vurgulamak için söylüyorum: Huzeyfe ibnü'l Yeman radiyallahuanhın bize kadar intikal eden bilgileri, ondan nakledilen hadisler de dâhil olmak üzere, 40 a4 kâğıdı dolduracak kadar değildir. Rivayet ettiği hadisler de bunun ancak 30 kâğıdını dolduracak hacimdedir. Huzeyfe'nin şahsiyetiyle ilgili siyasi, ilmî, dinî çalışmalarıyla ilgili Peygamber aleyhisselam ile ilişkileriyle alakalı bize nakledilen sahih ve zayıf bilgilerin tamamı 40 sayfayı dolduracak ebatta değildir. İlla Huzeyfe ile ilgili bir kitap yazacak olsak bu a4 kâğıt üzerinden 40 sayfayı geçecek çapta değildir. Başlık üstüne başlık atarsan 42 sayfaya çıkarabilirsin.

Ama Huzeyfe ile ilgili bir satırlık bir bilgi var. Bugün ümmet-i Muhammed, o bir satırdaki paydan kendisine bir şeyler çıkarabilse farklı olurdu. Huzeyfe bir gün işe yaramış, o yaradığı iş Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayatında dönüm noktası olmuş. Bunun için biz Huzeyfe'yi konuşmak istiyoruz. Ama yüzlerce başlık açılabilir bir şey yok Huzeyfe'de. Üç başlık var. O üç başlıktan büyük bir ders çıkarma imkânımız var.

Kardeşler, özellikle Allah'ın Peygamberi'nin ashabını dinle ilgili bir konu olarak dinlemek zorundayız. Dilimiz, rengimiz, coğrafyamız ne olursa olsun Huzeyfe bizimle ilgilidir. Ezanla ilgimiz bulunduğu sürece, namazla ilgimiz bulunduğu sürece, Medine'ye bağlı bir yürek sahibi olduğumuz sürece Huzeyfe bizden biridir. O Arap değil, o Mekkeli, Medineli değil, o Muhammed aleyhisselamın ashabındandı. Abdullah ibni Mesud radiyallahuanhın çok hoş bir tespiti var, Ahmed bin Hanbel'in Müsned'inde rivayet ettiği. Abdullah ibni Mesud da bir sahabidir zaten. Bizim bugün Huzeyfe'yi konuşmakla ne anlamamız gerektiğini ya da Huzeyfe'ye bakacak penceremizde ne görüleceğini, başka bir sahabinin lisanından dinleyelim. Diyor ki: "Allah, yarattığı bütün insanların kalplerine baktı. Muhammed aleyhisselamın kalbini en iyi kalp olarak gördü. Allah'ın yarattığı insanlarda yarattığı en büyük kalp, en değerli kalp Abdullah'ın oğlu Muhammed'dedir. Böyle gördüğü için de Allah onu kendisinin en büyük peygamberi olarak seçti. Sonra en büyük peygamber olarak seçtiği Muhammed'e iman eden ilk neslin ashabının kalplerine baktı Allah, o kalpleri de peygamberlerinin dışındaki kullarının en iyi kalplileri olarak gördüğü için Muhammed'in birinci dereceden adamları, dini için ilk cihat şerefine eren insanlar olarak onları seçti." diyor.

Abdullah ibni Mesud radiyallahuanhın bu tespitinde sadece bir seçim kriterinden söz etme yok. Gelecek kuşaklar da Huzeyfe de Abdullah ibni Mesud'dan, Ömer bin Hattab'dan söz edildiğinde kimden söz edildiğini, Allah'ın özellikle kendisine en büyük peygamber olarak seçtiği ve ona en uygun gördüğü bir nesilden söz edildiğini anlatmak istiyorum. Bizim özellikle ashab-ı kiram üzerinde -elhamdülillah- herhangi bir negatif cümlemiz asla yok, olmaz da. Ama yüzlerce seneden beri ashab-ı kiramı özellikle, soy farkına göre, klik yakınlaşmasına göre tasnif etmek isteyen bir anlayış maalesef vardır. Bizim topraklarımızda sekülerizmin de din öğrettiği zamana kadar bu ayırım yoktu. Ne zamandan beri cübbesi İtalyan kılıklı cübbeliler de din öğretmeye başladıysa, ashab-ı kiramı da tasnif etme, puanlama hastalığı ortaya çıktı. Hâlbuki Müslümanlar'ın, Abdullah ibni Mesud radiyallahuanhın bu sözünden de çok rahat anlaşılacağı gibi, Müslümanlar'ın ashab-ı kiram üzerinde böyle bir tasnif etme hakkı yoktur. Çünkü Allah azze ve celle, Peygamber aleyhisselama adam olma, birinci dereceden ve onun kefaretiyle Müslümanlık yaşama hazzına kitle olarak seçtiği ashab-ı kiramı, Kur'an'ın ve hadis-i şeriflerin yani Peygamber'in şu şu kadar, bu bu kadar diye tasnif etmediği şekilde tasnif etmek batıldır. Bu ümmetin temelinde yoktur.

Zira ashab-ı kiram Allah'ı memnun etmişlerdir, bu Kur'an'la sabittir. Çünkü Kur'an onlardan memnun olduğundan söz ediyor, isim vermiyor. Kureyş diye ayırmıyor. Ensar, Muhacir diye ayırmıyor. Ensar'dan da Muhacir'den de memnun olduğunu söylüyor. Dün Müslüman olanlar, bugün Müslüman olanlar demiyor. Mekke'nin fethine kadar Müslüman olamayıp kılıcı görünce Müslüman olanlar diye bir ayırım yapıyor mu, yapıyor Allah. Fetihden önce, Mekke'nin fethinden önce Müslüman olanlar bir başka. Ama hepsine cennetini vaat etmiş Allah. Cenneti garanti etmiş insanlardan söz ederken Allah, fetih zoruyla iman etmiş, kılıcın artık ensesinde olduğunu gördüğü için Müslüman olmuşa bile, onlara bile sahabe oldukları için, Peygamber eline tutmaya nail olduğu için Allah cennetini vaat etmiştir. Kur'an-ı Kerim'e iman etmiş bir nesil, ashab-ı kiramın arasında asla bu tasnifi yapamaz. Yoksa Kur'an'ın neresine iman ettiği bir gün insana sorulur.

Hatibü'l-Bağdadî diye meşhur olan bir âlimin çok hoş bir tespiti var. Diyor ki: "Velev ki Kur'an onlarla ilgili onlarca ayet zikretmiş olmasın. Velev ki Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının menakıbıyla ilgili, onu öven cümleleri ile ilgili yüzlerce hadis-i şerif bulunmuş olmasın; Ebu Bekir'i göklere çıkaran, Ömer'i, Osman'ı, Ali'yi göklere çıkaran, Abdurrahman ibni Avf'ı göklere uçuran, Muaz ibni Cebel'i arşa taşıyan velev ki bu hadis-i şerifler olmasın. Sadece hicret etmeleri, Resûlullah'a 'atını denize de sürsen peşindeyiz ya Resûlallah' demeleri, babalarından, dedelerinden kalan hurma bahçelerini daha önceden savuştıkları insanlara iman kardeşi olduk diye feda etmeleri, onların inkâr edilemeyecek şekilde tarihe mal olmuş olan, Kur'an'a hizmetleri, Kur'an muallimi olarak yeryüzüne dağılmaları dikkate alındığında, hiçbir hizmetleri olmasa sadece bu özelliklerinden dolayı bile onlar ümmet-i Muhammed'in baş tacıdırlar. Sırf bu özelliklerinden dolayı ashab-ı kiram övülmeye, ümmet-i Muhammed'in büyükleri olarak kabul edilmeye, aralarında hiçbir ayırım yapılmamaya müstahaktırlar." Sırf şu hicretlerinden dolayı. Resûlullah aleyhisselama can verişlerinden dolayı. Dul bir kadının çocuğunu paketleyip Resûlullah'a paketleyip getirmiş olmasından dolayı, sırf bunlara bile bakıldığında onların büyüklüğünün şahidi olarak yeter.

Nerde kaldı ki Kur'an onlara şahit, yüzlerce hadis-i şerif onların bu dindeki azim mevkiine şahit. Bundan dolayı İbni Hazm -ki dördüncü asırdan sonra gelmiş birisi- diyor ki: "Bizden biri, yani ashab olmayan nesillerden herhangi bir Müslüman kıyamete kadar yaşama imkânına kavuşsa ve kıyamete kadar en güzel taatleri, en güzel ibadetleri yapmış olsa tek bir saat Resûlullah'la gün geçiren sahabenin mevkiine ulaşması mümkün değildir." Sahabe olmayan birisinin, ashab-ı kiramın mevki olarak, Resûlullah aleyhisselama yakınlık ve hizmet olarak, en düşük noktada durduğu tahmin edilen, Hamza bin Abdülmuttalib'in katili olan Vahşi radyallahuanh ile onun dışında yani sahabe olmayan en iyi Müslüman arasında İmam-ı Rabbanî diye bildiğimiz zat benzetme yapıyor. Resûlullah Efendimiz'in amcasını öldürmüş, yıllar sonra İslam'la şereflenmiş. Peygamber Efendimiz'in yüzüne bakmaya yıllarca haya etmiş, işlediği cürümden dolayı, onunla sahabe olmayan en iyi Müslüman'la arasında bir benzetme yapacak olsak Vahşi'nin cihat meydanlarında ses çıkaran atının nalının altındaki bir tozla bile ölçülmesi mümkün değildir, diyor. Çünkü birinin kefilisi Peygamber aleyhisselamdır. Öbürünün ne olacağı mahşerde belli olacaktır.

Binaenaleyh kardeşler, biz sahabeden konuşurken, tekrar vurguluyorum, din konuşuyoruz. İşledikleri onca cürme rağmen, Peygamber aleyhisselamin yanında kırdıkları onca pota

rağmen, hatalarına rağmen, Kur'an'la tescil edilmiş günahlarına rağmen, zira onları filan surede öven Kur'an, filan surede de neden böyle yaptınız, ne büyük ayıp yaptınız, ne biçim günah işlediniz diye yeriyor. Ama dün verdi Allah, öbür gün övdü. Demek ki onları işledikleri hatalarıyla, girdikleri bataklıklarıyla kabul etti Allah. İslam olmadan önceki hatalarıyla, İslam'dan sonraki yanlışlarıyla kabul buyurdu. Kur'an böyle gösteriyor. Hadis-i şerifler böyle gösteriyor. Bunun için değil bizim şeyh efendilerimizle, bizim ulemamızla, bizim mollalarımızla... ashab-ı kiramın bile ilk iman edenleriyle sonradan iman edenleri arasında bir kıyaslamayı Resûlullah Efendimiz kabul edememiştir. Sonradan Müslüman olanlar da sahabi. Kur'an teminatlı insanlar oldukları hâlde. İlk Müslümanlar'la karşı karşıya geldiklerinde Efendimiz'in tepkisi ne oldu? "Eski dostlarımı bana bırakın" buyurdu, "siz karılarınızın yanındayken onlar benim yanımdaydılar. Vallahi siz Uhud dağı ağırlığı kadar altını Allah için infak etseniz onların Allah için verdiği bir avuç hatta o bir avucun yarısı kadar buğdayın sevabına ulaşamazsınız." Çünkü siz karılarınızı terk etmeye yanaşmadığınız zamanda onlar canları, malları ve bütün varlıklarıyla Resûlullah'ın adamı olmak için aday oldular.

Bugün biz ashab-ı kiramı konuşurken, din konuşuyoruz, bunun için diyoruz. Onları konuşmamız Kur'an konuşmamızdır. Umudunu taşıdığımız cennet onları konuşmamızla veya onlarla bağımızı kesmemizle çok yakın dereceden ilgilidir. Çünkü bizim yazılı kâğıtlarda gördüğümüz vahyi onlar canlı canlı dinlediler. Cebrail'den vahiy alırken Resûlullah aleyhisselamdan nasıl terler boşaldığını gördüler. Vahiy ilk pratiğini onların üzerinde yaptı. Artı: Onlar bizim gibi medreselere gidip, hocaların önüne diz çöküp, Arapça öğrenip, öğrendikleri Arapça'yla da Allah'ın ne dediğini anlamaya çalışmadılar. Allah, çok iyi bildikleri için Arapça'yı mucize olarak kafalarından aşağıya indirdi. Onlar iyi bildikleri için Arapça'yı, mucize olarak Kur'an'la karşılaştılar. Bu nedenle Huzeyfe radiyallahuanh, Abdullah ibni Mesud, Enes ibni Malik, Abdullah ibni Abbas; "ben filan ayette şunu anladım" dediği zaman o ayetten en iyi anlaşılacak şeyi anlamış demektir.

Çünkü Kur'an onların diline muhatap oldu. Bizim "filanca kadın, filanca kocasıyla Resûlullah'ın önünde tartıştı. O da hâlini Allah'a arz etti. Kadıncağız bunaldığını söyledi" diye tefsirlerden öğrendiğimiz şey onların gözlerinin önünde oldu bitti. Binaenaleyh, İslam onların anlayışıyla daha doğru bir anlayıştır. Onlar yüzde yüz şirk bataklıklarından arınıp Resûlullah'a geldiler, bu nedenle beyinleri yüzde yüz Kur'an'ı anladı. Yüzde yüz Kur'an'ı anlayan beyin; bir sürü sistemden sonra, o sistemleri de henüz sıfırlayamadan, çöp kutusuna atamadan İslam'ı, başka dillerden aktarılmış bilgilerle ve sistemlerin etkisi altında öğrenen nesillerden çok daha üstündür. Çok daha değerlidir Allah katında, akla göre, mantığa göre.

Kardeşler, bu pencereden bakıp Huzeyfe radiyallahuanhı görmek istiyorum. Ama üçüncü defa vurgulamam gerekiyor: Huzeyfe ile ilgili bütün teracim kitaplarından, hadis kitaplarından, şişmanıyla, zayıfıyla, orta boylusuyla ne kadar bilgi varsa toplayalım. Bu bir kitabı zor doldurur bir bilgidir. Ama Huzeyfe'de hayat var. Öğrenilecek çok şey var.

Benim aklımın bir türlü idrak edemediği, beynimi zorlayan bir şey sizi de zorlasın. Bakın Huzeyfe'de neler varmış. Resûlullah aleyhisselama, "en çok kimi seviyorsun" diye sormuş Amr ibni'l As radiyallahuanh. "Aişe'yi" buyurmuş. O da hemen lafı çevirip "erkeklerden kastettim" demiş. "Babasını" buyurmuş: Ebu Bekir. Bunu beş defa, on defa, on defa-

dan fazla söylemiş. Ebu Bekir ile ilgili sevgisini belki on defa tekrar ettiği, hadis-i şeriflerde sabittir. Hem şahıs olarak Ebu Bekir'i çok seviyor. Hem de ne diyor: Ebu Bekir'in parası kadar bu hizmette hiçbir şeyden istifade etmedim, diyor. Her şeyiyle Ebu Bekir'e hayran. Herkesi Medine'ye hicret ettirmiş, Ebu Bekir'i yol arkadaşı olarak bırakmış. Kendisinden sonra hizmetlere vekâlet olarak Ebu Bekir'i uygun görmüş. Efendimiz'in vefatından kısa bir zaman önce bir kadın gelmiş ve "ya Resûlallah, sana bir şeyler sormak istiyorum" demiş. O da 'sonra gelirsin' gibi ertelemiş görüşmesini. "Seni bulamazsam burada?"

"Ebu Bekir'i bulursun" buyurmuş. İşaret hep Ebu Bekir'e. Ebu Bekir, Ebu Bekir. Ama bakıyoruz Ebu Bekir'i bu kadar seviyor, Ömer'e sevgisi bir başka. Ali bin ebi Talib radiyallahuanhı neredeyse tek eliyle kaldırıp Arş'a kadar yükseltecek, öyle seviyor. Çok seviyor. "Ali" buyuruyor, "nasıl Musa'nın Harun'u vardı, sen de benim Harun'umsun." Allah Allah. Çok hoş bir şey. Kendi eliyle büyüttüğü bir çocuk zaten.

Ashab-ı kiramdan çok sevdiği insanlar var. Bunlardan 10'una "sen cennete gireceksin" diye garanti vermiş. Cennetle müjdelenmiş 10 insan var. Bu insanların başka türlü sevdiği var. Vefat edeceğine birkaç dakika kaldığını anlayınca Ali gibi, Ebu Bekir gibi, Ömer gibi insanlara "çıkın odamdan" buyurmuş, "Aişe kalsın burada." Aişe'nin dizine başını koyup vefat etmek istemiş. Aişe sevgisini gösteriyor mesela. Bir sahabiye, "Muaz seni çok seviyorum, sana bir dua öğreteyim" diyor.

Öbür taraftan İslam'ın o gün Medine'de ve kıyamete kadar en büyük sorunlarından birisi olan, Kur'an'ın ilk sayfalarından itibaren en önemli konularından biri olan münafıklıkla alakalı dosyayı sadece Huzeyfe'ye açmış. Huzeyfe'yi çağırmış, Ebu Bekir'in de olduğu bir yerde, Aişe'nin de olduğu bir yerde, bütün sevdalılarının olduğu bir yerde, 20 küsur yıllık Müslümanlar yanında dururken, birkaç yıllık Müslüman olan Huzeyfe'ye "sana isimler vereceğim, bu isimler ümmetin münafıklarıdır" demiş. Kimseye de söylememesini de tembihlemiş. Şimdi dese ki "ben öldükten sonra sen bunları Ebu Bekir'e verirsin", bundan bir anlam çıkaracağız. Hani Ebu Bekir öldürülür, sivri bir adam. Huzeyfe sivri bir adam değil, emanet olarak Huzeyfe'ye verdiği ortaya çıkar o zaman. Kimseye söylememesini de tembih etmiş. Şimdi bu peygamber değil, Ebu Bekir değil, halife olması mümkün değil, birinci dereceden, ilk iman edenlerden değil. Hicretten sonra Müslüman olmuş. Anası Müslüman olmuş, babası Müslüman olmuş, bu sonra Müslüman olmuş üstelik. Çok ahım şahım, atılganlı bir Müslümanlığı da yok.

Ama çağırmış, Allah'ın Cebrail'e, Cebrail'in Peygamber'ine bildirdiği 12 ismi, 12 münafık başını Huzeyfe'ye teslim etmiş. Burada oturup Huzeyfe'nin bu isimleri bilmekte ne elde ettiğini çözemiyoruz. Çünkü Huzeyfe bu isimleri bilse ne olur, bilmese ne olur. Zira kendisinden sonra siyaseti Huzeyfe'ye teslim etmeyeceği belli bir şey. Neden? "Liderleriniz Kureyş'ten olsun" demiş. Huzeyfe Kureyşli değil. Kureyş kökenli de Kureyş'ten değil. İntisap etmiş Medineli olmuş. Ensar kökenli. Yani siyasî yönetime gelmeyeceği belli bir şey Huzeyfe'nin. Huzeyfe'ye bu isimler yaramayacak. Sadece Huzeyfe, cenaze namazları kılınacağı zaman "kimin cenazesi var" diye soruyor; bazı cenazeleri kılmamış. Anlaşılmış ki Huzeyfe'nin kara listesinde bu adamlar. Ömer bin Hattab radiyallahuanh da cenazeye çağrıldığı zaman "Huzeyfe orada mı" diye soruyormuş. Huzeyfe katıldıysa katılıyormuş, katılmıyorsa ka-

tilmiyormuş cenazeye. Bir keresinde cenaze namazına tam tekbir getirecekken cimciklemiş Ömer'i. Dönmüş, "ne oluyor" demiş. "Kılacak başka bir şey bulamadın mı!" demiş Huzeyfe. Çekmiş onu oradan. Ömer bilmiyor. Ama dönüyorsun Ömer'i anlatan hadislere, ne diyor; "ben peygamber olmasam Ömer olurdu" diyor. "Hak, Ömer'in lisanı üzerinden iniyor" diyor. Ama münafıkların listesi Ömer'de yok. Ömer ikide bir sıkıştırıp "Huzeyfe, o isimler benim bulunduğum isimler midir" diyor. Kendisinin de o isimlerde olup olmadığının garantisi yok. Sonunda sıkıştırmış onu, "Huzeyfe" demiş, "benim valilerim arasında o isimlerden var mı? 12 isimden biri var mı?"

"Bir kişiden şüphe edebilirsin" demiş. İsmi söylememiş. Şimdi biz Resûlullah aleyhisselamın Huzeyfe'ye bu tür yüklenişini çözmeye çalışıyoruz. Biraz sonra bunu tam çezeceğiz. Ama önce duygusal bir dosya açalım.

Kardeşler, dağların emrine gireceği, meleklerle haşır neşir bir Peygamber bile olsa, Muhammed aleyhisselam bile olsa şöyle çay içip kahve içip sırrını dökeceğin bir arkadaşta ihtiyacın var demek. Huzeyfe'yi bunun için yanına çağırılmış. Ama Huzeyfe bu testi ne zaman yakalamış? Huzeyfe radiyallahuanh Müslüman olduğu gün "gel sana münafıkların ismini vereyim" dememiş Efendimiz aleyhisselam. Münafıkların ismini altıncı yılda öğrenmiş. Efendimiz'in hicretinin altıncı senesinde.

Şimdi Huzeyfe'yi çözüyoruz. Bildiğimiz bir Ahzab savaşı var. Bunun bizim dilimizdeki adı Hendek savaşıdır. Kur'an'daki adı Ahzab savaşıdır. Ahzab savaşı ne? Mekkeli müşriklerin içerdeki Yahudilerle ittifak ederek Medine'yi kuşattıkları savaşın adıdır. Bir aydan fazla bir zaman sürdü. Kur'an-ı Kerim'den anlıyoruz; bu Ahzab savaşının üç büyük özelliği var. Bir: Kur'an deyimleri bunlar, çok soğuk bir dönem. Medine'de ne kadar soğuk var, rastladığımız zaman görürsünüz. Gündüz 45 derece, gece eksi. Böyle acayip bir iklim, soğuk mevsimlerinde. Çok soğuk bir dönem Ahzab savaşının olduğu dönem. Şiddetli açlık var. Üç gün dört gün hiç yemek yiyemiyor ashab-ı kiram. Ve korku dorukta. Üç şey dorukta Ahzab savaşında; soğuk, açlık ve ölüm. Ölüm tehlikesi, açlık tehlikesi ve soğuk tehlikesi.

Ashab-ı kiram Medine'nin etrafına bildiğiniz gibi hendek kazdılar. Medine bir yay şeklinde hendek içine alındı. Diğer bölgeler dağlık olduğu için müşrikler o tarafı kuşatamadılar. Vadi olan kısmı hendek içine alındı. Ashab-ı kiram, hendeğin bu tarafında beklediler ama içerde açlık var, soğuk var, nöbet tutulamıyor. Müşrikler de 10 bin kişi öbür tarafta bekletiliyor. Ashab-ı kiram hicretin ikinci senesinde 1500 kişiydiler. Çünkü Efendimiz aleyhisselam ikinci senede nüfus sayımı yaptırmış. Bu nüfus sayımını yapan da Huzeyfe ibnü'l Yeman'dır. Çağırılmış onu, "bana 'Allah' diyenleri say" demiş. "Biz de ona 1500 kişinin ismini verdik" diyor. Demek ki ikinci sende 1500 kişiymiş ashab-ı kiram. Bu 1500 kişinin kadınlı erkekli olduğunu düşünelim. 5-6. yıla geldiğinde bilemedin 3000 olsun ashab-ı kiramın hepsi; cihadın içine katılacak kadar bir eylemin içinde olsalar bile.

Bir ay geçmiş Ahzab savaşında, artık ashab-ı kiram açlıktan kıpırdamamaya hâle gelmişler. Yiyecek, içecek hiçbir şey yok. Hatta Efendimiz aleyhisselamın en önemli mucizelerinden biri -sahih hadislerle sabit olan- bu savaşta gerçekleşti. Ahzab savaşında gerçekleşti biliyorsunuz. Sahabeden bir tanesine evindeki oğlağı kestirdi. O oğlağı yemek yaptırdı. Onunla 600 kadar sahabenin karnını doyurdu Efendimiz aleyhisselam. Sonra da kazanın geri kalan

kısmını sahibine hediye etti. Bir mucizesi Efendimiz aleyhisselamın. Şiddetli açlık, şiddetli soğuk ve ölüm tehlikesi, Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle "gırtlığınıza kadar gelmişti ciğerleriniz" diyor. Ölüm korkusundan. Çünkü on bin kişi yuha diye bir saldırsalar, ashab-ı kiramın en az 5 kişi 6 kişiyle uğraşacak şekilde olmaları lazım. O tarafta her gün develer kesip yiyorlar, bu tarafta açlık var. Böyle bir pozisyon. Ashab-ı kiram, şiddetle korkuyorlar, takatleri mecalleri yok. Hatta meşhurdur, ashab-ı kiramın ve Efendimiz'in taş bağlama olayı da o günlerde gerçekleşmiş.

Efendimiz aleyhisselam iyice bunalmış, ashab-ı kiram bunalmışlar. Hayatında ilk defa namaz kaçırma pozisyonu o gün gerçekleşmiş. Yani namaz kılmaya Peygamber Efendimiz aleyhisselam bile vakit bulamamış. Artık ölüm tasviri yapmaya gerek yok. Peygamber Efendimiz namaz kaçırmış, düşün. Bir akşam vakti ashab-ı kiram, Efendimiz'in etrafında sinmişler, tam sinmişler ama. Karşı taraf da ne olup bittiğini merak ediyor. Ne kadar erzakları kalmış, bir ay geçmiş. Yani o adamların iki ay daha dayanacak vakitleri varsa, bu tarafta o kadar mecal kalmamış. Yok, onların da 2-3 günlük erzakı kalmış veya moralleri bozulmuşsa biraz daha direnecekler. Böyle bir istihbarat gerekiyor. Efendimiz buyurmuş ki; "yahu" demiş, "şu adamların tarafına geçip de bir baksanız, bir istihbarat toplasanız bana. Yok mu içinizden birisi?"

Gidecek on bin adamın ortasında, gidecek bakacak ne yapıyor bu adamlar, ne kadar develeri, erzakları ne kalmış, yemekleri pişiyor mu? İnceleyecek, gelecek sağlam olarak bilgi verecek. Yani "git seni delik deşik etsinler" desen daha iyi olur. "Sizden biri yok mu? Gidecek bu adamların ne yaptığını bana göreceksin gelecek." Hiç kimse ses çıkarmamış. İkinci defa sormuş. Yine "ben buradayım ya Resûlallah" diyememişler. Dikkat edin; Ebu Bekir oradaydı, Ali oradaydı, Ömer oradaydı, Osman oradaydı. Hasan ibni Sabit gibi yaşlı sahabeler hariç, kadınlar hariç bütün sahabe oradaydı. Kimse ben kalkarım demedi.

Dördüncü defasında "Huzeyfe" diye anmış. Kendisi, "Huzeyfe deyince ayaklarımın mecali kesildi" diyor, "sen git diyecek sandım" diyor. "Huzeyfe sen git ama bir şartla; yılanı uyandırmayacaksın" demiş. Senin gittiğini anlamayacaklar. Hem gitmek tehlikeli, hem adamlara istihbarat yapıldığını, casusun içeri girdiğini çaktırmadan içeri geleceksin diyor. Huzeyfe münafıkların da pek çok sırrın da sahibi olmayı o gün hak etmiş. Ayağa kalkmış, "peki ya Resûlallah" demiş. En güçlü sahabilerden biri değil, çok yiğit bir delikanlı değil, oranın en delikanlısı Ali bin ebi Talib'di. Çünkü o hendeğin ilk geçilmek istendiği gün Ali şecaatini gösterdi. Ama o soğukta gece yarısı on bin silahlı adamın ortasına gitmek için Ali kalkamadı, Ebu Bekir de kalkamadı. Huzeyfe deyince ayağa kalktı, "peki ya Resûlallah" dedi.

Ebu Süfyan müşriklerin komutanıydı. Huzeyfe gitti, onun dizinin dibine oturdu. Hatta ona "nasılsın, ne yapıyorsun" diye sorular sordu. "Sen kimsin de buraya geldin" demiş. Kendisi anlatıyor bu hatırasını. Sonra sabah olmadan gelmiş, Resûlallah aleyhisselama "bu adamların dayanacak mecali kalmadı, hepsi gidelim mi diye konuşuyorlar" demiş. Tekbir getirmiş aleyhisselam Efendimiz. Bu çok büyük bir müjde çünkü. O gün sanki savaşın kırkıncı günü değil ilk günü gibi ashab-ı kirama kan gelmiş, yeniden heyecanlanmışlar. Daha sonra bildiğimiz gibi ashab-ı kiram -Allah onlardan razı olsun- herhangi bir kılıç kullanmaya ihtiyaç duymadan Allah'ın yardımıyla müşrikler perişan oldular. Onların tarafında çok korkunç bir fırtına

çıktı. Çadırlarını, hayvanlarını uçurdu gitti. Canlarını zor kurtarıp kaçtı müşrikler. Kur'an-ı Kerim'den öğreniyoruz bu bilgiyi. Ashab-ı kiram da Allah'ın lütfettiği bir zaferle Medine'ye geri döndüler.

Şimdi kardeşler, bu sırdaşlık sadece münafıklara ait bilgidir gelmiyor. Resûlullah aleyhisselamın kendisinden sonra meydana gelecek fitnelere de en iyi bilen bu sahâbi. Fitne uzmanı, fitne ile ilgili bilirkişi. Adını nasıl kullanırsak kullanalım. Ama her hâlükârda Huzeyfe ibnü'l Yeman radiyallahuanhın bunların ötesinde, dünyaya tenezzülsüzlüğü Peygamber'in dikkatini çekmiş. Mobilya düşkünü değil, servet düşkünü değil. Ömer bin Hattab radiyallahuanhın zamanında Medain isimli bir şehre vali olarak tayin etmiş onu Ömer radiyallahuanh. Yanına da görevlendirme kâğıdını yazmış. Her valiye yaptığı gibi "bu sizin valinizdir, il meclisinde -bugünkü deyişle il meclisinde- görüşün, maaş takdir edin, evini verin" diye talimat veriyor. Medain'e gittiğinde bunu karşılamışlar. Bir eşeğiyle gitmiş Medain'e, karşılamışlar. Hoş geldin. Bunu yeni gelen valinin kölesi zannetmişler. Eşekle geliyor, kilometrelerce, yüzlerce kilometre yol geliyor. Elbisesi yırtık pırtık. Efendin nerede, demişler. "Efendim ahirette" demiş. Resûlullah'ı kastediyor. Hani vali gelecekti buraya? Ben geldim diyor, işte yazım. Bakmışlar iş ciddi. Ömer'in valisi olur böyle diye düşünmüşler. Ne maaş istiyorsun diye sormuşlar. "Bana bir ev bulun" demiş, "bir de her gün bir ekmek bulun, bir de şu hayvanım aç kalmamasın, başka bir şey istemem."

Hiz. Osman radiyallahuanhın vefatından kırk küsur gün sonra vefat etmiş Huzeyfe radiyallahuanh. Demek ki ortalama 20-21 sene Medain'de vali olarak kalmış. Vefat ettiğinde Hiz. Osman valiydi çünkü. 21 sene bir eşek, bir tutam ot, bir dilim ekmekle valilik yapmış. Şimdi o topraklarda onun filmini bile çevirecek kadar fakir insan yok. O rolü taklit edecek kadar fakirliği bilen kimse yok. Ondandan önce krallıklar olan bir yer Medain. Dünyaya tenezzülsüz birisi. Bu tenezzülsüzlüğü Ömer'in de dikkatini çekmiş. Bildiğimiz bir vakıa, teberrüken, Allah'tan bereket umarak anmamızda fayda var. Bir gün Ömer radiyallahuanh, tâbiinden bir nesille oturuyorlar. Geniş bir evin içindeler.

"Arkadaşlar, Allah'tan ne istersiniz, bir söyleseyenize bana" demiş. Oradan biri -Ömer'i memnun edecek ya şimdi- demiş ki: Allah'tan isterim ki şu oda dolusu kadar altınım olsun, sonra onları Allah için infak edeyim. Öbürüne "sen ne istiyorsun" demiş. Müstedrek isimli hadis kitabından naklediyorum bunu. O da demiş ki: Benim isterim ki bu oda dolusu mücevherlerim olsun, onları infak edeyim. Bir puan üstten gidiyor. Derken herkes değerli şeyden o oda dolusu istemiş. Sonra demişler ki "Ömer, sen bizim ağzımızı yokluyorsun, sen ne istedin?" Durmuş, demiş ki: "Ben Allah'tan isterdim ki, Ebu Ubeyde ibnü'l Cerrah, Muaz ibni Cebel, Salim ve Huzeyfe gibi bu oda dolusu bir adamım olsa da onlarla Allah için çalışsam." Onların mantığında işi para görüyor. Çok mücevherin olursa insanları Müslüman yaparsın. Ömer'in anlayışında İslam'ı Huzeyfe büyüttü, Salim büyüttü, Muaz ibni Cebel büyüttü, Ebu Ubeyde büyüttü. Bu saydığı isimlerin hepsi de vefat etmişler. Demek Ömer bir yalnızlık hissediyor. Sadece Huzeyfe yaşıyor orada, Salim'in de yaşadığı büyük ihtimal ama Ömer'in derdi başka. Bu adamlar gibi adamlar istiyor. Onlarla Allah için çalışacak, Muaz'la yola çıkacak, Ebu Ubeyde'yle yola çıkacak. Demek ki Resûlullah'ın Huzeyfe'ye bakışıyla Resûlullah'ın ikinci halifesi olan Ömer bin Hattab'ın bakışı arasında benzerlik var.

Tekrar güven abidesine dönelim. Huzeyfe güven abidesi oldu da münafıkların ismini bildi de ne oldu? Mesele sadece münafıkların ismini bilme meselesi değil. Huzeyfe'nin eli de güvenliydi. Vali oldu. Valiliğinden tek bir elbise almadan çıktı gitti. Sadece eşeğinin yemi, günlük ekmeği ve bir gecekonda istedi halktan. O da onlara hizmet edebilmek için. Ebu Ubeyde de öyleydi. Ömer'in onun için dikkatini çekmiş. Muaz da öyle. Salim de öyle. Allah hepsinden razı olsun.

Kardeşler, biz dedik ki ashab-ı kiramın hayatını dinimizle ilgisi bulunduğu için, onlara imrenerek baktığımız için öğrenmek istiyoruz. Herhangi bir şekilde ashab-ı kiramda büyü yok, yani ashab-ı kiramın ismini çok anınca mesela Huzeyfe'nin ismini bin defa tekrar edince insan cennete girmez. Tesbih yapılmaz Huzeyfe'nin isminden. Huzeyfe'den örnek alınır. Bu örnekliliği birkaç noktada toplayacağız ve sözümüzü bitireceğiz.

Bir: Huzeyfe, Cebrail'le arkadaşlık yapan Peygamber Efendimiz'in arkadaşlığını hissedeceği kadar candan bir insanmış demek ki. Bugün bize dönsün bu. Bizim davamız candan insanlara ihtiyaç hissediyor. Resûlullah'ın Huzeyfe'yi gözü ısırды. Bu candan bir adam. Ebu Bekir'e açmadığı sırlarını ona açtı. Ömer'e açmadığı sırlarını ona açtı. Biz sadece münafıklara ait dökümanın onda olduğunu biliyoruz. Ama Huzeyfe'nin fitnelerle ilgili yani Resûlullah aleyhisselamdan sonra ortaya çıkacak iç sorunlarla ilgili de çok şey bildiğini söylüyor. Bunları söylemeden gitti bu dünyadan çünkü söyleme talimatı yoktu Huzeyfe'nin.

Bir: Huzeyfe candan dosttu. Bütün meleklerin arkadaşlığına rağmen, sevgili Aişe'sine rağmen, sevgili Ebu Bekir'ine rağmen Resûlullah aleyhisselam o arkadaşlığa ihtiyaç hissetti.

İki: Resûlullah bu arkadaşlığı test etti. Nerede? Hendek'te. Nasıl test etti? Ölümünden beter bir korku ile test etti. Çünkü ölüm dediğin, kafan koptu on saniye sürer. Akşamdan sabaha istihbarat yapmak için on bin silahlı adamın içerisinde durmak ölümden zor bir şey. Bu testten Huzeyfe başarı ile geçti. Allah ondan razı olsun. Şimdi üçüncü, bize dönük bir noktaya geleceğiz.

Üç: Peygamber aleyhisselama candan dost olmanın dünyada da görülen bir sonucu oldu kardeşler. Bu sonuç Ömer'in sevgisine ulaşma, Ömer'in sevgisi ile simgelenmiş bir noktada olmak olabilir. O ayrı bir konu ama şu an bizim Huzeyfe'ye milyarlarca kere minnet etmemiz gereken, onu hayırla anmamız gereken büyük bir hizmeti var. Huzeyfe, Peygamber aleyhisselamın sırdaşı olurken kafalı bir insan olduğu için bu sırdaşlığa ulaşmış. Bugün elimizde eğer Matta-Yuhanna'ya göre İnciller gibi Ebu Bekir'e göre Kur'an, İbni Mesud'a göre Kur'an, Ali'ye göre Kur'an diye farklı farklı Kur'anlar yoksa bu Huzeyfe'nin sayesinde. Ya da Allah, Huzeyfe'yi bu hizmet için seçmiştir. Hangi cümle uygunsa artık. Elbette Allah'ın iradesi ile. Ama Allah on binlerce sahabinin arasından Huzeyfe'yi seçmiştir. Zira Huzeyfe yeni Müslüman olanlarla eski ashab arasında Kur'an okurken lehçe farklılıklarının çıktığını, hepsinin de kendini haklı gördüğünü anlayınca işini gücünü bırakmış, Medine'ye gelmiş. Hz. Osman halife. Biliyorsunuz, Kur'an, Ebu Bekir döneminde tek kitap hâline getirilmiş ama herhangi bir şekilde insanların elinde değildi. Deyim yerinde ise devlet arşivinde duruyordu. Önce Ebu Bekir'de kaldı sonra Ömer'de kaldı. Ömer vefat ederken de kızı Hafsa radiyallahuanhaya bıraktı onu. Hafsa'nın sandığında duruyordu Kur'an, herkes de kendine göre okuyordu.

Huzeyfe bu kendine göre okuyuşun İncil'in akıbetine göre Kur'an'ı kaydıracağını hissetmiş, Medine'ye gelmiş. Osman ibni Afvan'a demiş ki, "Osman, bu ümmetin Kur'an'ını parçalanmaktan kurtar." Resmî mushaf lar çıkar demiş. Böylece insanlar devlet onaylı mushaf lar okusunlar. Osman da bu fikri çok uygun görmüş. Hafsa'nın elindeki mushaf ı alıp ondan yedi tane çoğaltmış, o zaman İslam toprakları yedi eyalet. Her birini mühürleyerek her vilayet valisine bir tane bırakmış. Böylece kısa bir zamanda bugün Afrika'dan kuzey kutbuna kadar okuduğumuz Fatıha hep aynıysa bu aynılığı Huzeyfe'nin projesi gerçekleştirmiş. Bu onun Kur'an'ımıza hizmeti. Resûlullah aleyhisselam onun bu hizmetini görmedi. Çünkü ondan çok yıllar sonra oldu bu iş. Ama Huzeyfe bu hizmeti yapabiliirdi. Bu kapasitede bir sahabyıdı. Resûlullah bunu biliyordu Allah ona vahyetmişti muhakkak. Öbür türlü Huzeyfe sivrilen bir isim olmayacaktı.

Kardeşler, ashab-ı kiramı biz, özellikle, "tuttu kalenin kapısını Ali, bir kaldırdı, kalenin kapısı kalkınca müşrikler kaçtılar" türünden film kahramanı gibi istiyoruz. Her sahabi böyle film çevirecek çapta değil. Ama Kur'an'ı bize ulaştıracak hizmeti yapanlar oldu. Huzeyfe kıyamete kadar Kur'an'la anılmalı. Bir lider, ne kadar güçlü ne kadar müeyyet olursa olsun, sır dostlarına ihtiyacı olacağına dair örnek olarak kalsın. Huzeyfe kendisine en çok ihtiyaç hissedilen günde ölümü göze alıp müşriklerin ortasına girecek çapta yürekli bir Müslüman olarak gençlerin örneği olsun. Sıkıştığında "bizim işimiz vardı, hanım doğum yapacaktı" diyen her Müslüman Hendek'teki Huzeyfe'yi hatırlamalıdır. Sadece "peki ya Resûlallah" dedi, kalktı gitti. Kaldı ki "ya Resûlallah, Mekkeliler'den birini gönder, o adamları daha iyi tanır." gibi Bir sürü mazereti vardı. Bu mazeretler hiç aklına bile gelmedi. Kendisi o olayı anlatırken "hiç korkmadım, nasıl olsa Resûlullah arkamdadır" demiyor. "Çok korktum, elim ayağım titredi" diyor. Ama Resûlullah emretti, kalktım gittim. Gerçeği söylüyor. Çok korkmuş ama korkudan dolayı Resûlullah'a 'ama' ile cevap vermemiş. Tekrar özetliyorum:

Sır adamı, güven abidesi, Kur'an'a hizmette iki numara Ebu Bekir'den sonra ve zor günün adamı.

'Ama' kelimesi sözlüğünde yok ve bunların toplamının şahidi de zahitliği, dünyaya tenezzülsüzlüğü. Dileriz Allah, onun gibi olmayı nasip eder etmez, onu istemek hakkımız olur olmaz ama yine isteriz Allah'tan o yolda olmayı. En azından onun şefaati ile cennette onunla ve Allah'ın diğer dostları ile beraber bulunmayı bize nasip etmesini dileriz. Bunları konuşmamız onu huzur içerisinde, huşu içerisinde dinlememizin şefaatine de vesile olmasını Allah'tan niyaz ederim.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.